Instalarea d-lui Rezident Regal al Ţinutului Prut

Cum s'a desfăşurat solemnitatea de Duminică, dela Iaşi

Iaşi, 11 Septembrie. — *Din revărsatul zorilor, Iaşii s'au bucurat de o vreme minunată dăruită de Dumnezeu spre a-I învestmânta din nou în splendoarea zilelor lui mari.*

Cetate de tradiţie culturală, de plămădeală a tuturor ideilor generoase şi de înaltă intelectualitate, precum leagăn al tuturor jertfelor şi luptelor pentru unitatea naţională. Iaşii au ţinut să se împodobească astăzi cu tot ce au mai desăvârşit, spre a primi pe înalţii oaspeţi ai guvernului, ca şi pe trimisul Regesc, ales să gospodărească acest minunat ţinut moldovenesc.

Intreaga populaţie freamătă de bucurie la gândul că prin noua aşezare gospodărească se va pune aici temei nou de viaţă moldovenească, care va face să renască splendoarea zilelor de glorie ale lui Ştefan cel Mare.

Marele voevod al Moldovei pare că tresare din mormânt şi sufletul lui se bucură din ceruri, văzând că pe plaiurile Moldovei, se animă şi se aşează viaţă nouă, dar totuşi de veche tradiţie românească şi moldovenească.

De pretutindeni, din vârful Carpaţilor, peste Prut şi până la Nistru, se aud par'că versurile marelui poet basarabean Mateevici:

— Limba noastră'i limbă sfântă, —
Limba vechilor cazanii,
Care-o plâng şi care-o cântă
Pe la vatra lor ţăranii!

Sufletul marelui domnitor al Moldovei, Ştefan cel Mare, din aşezarea lui de veci dela Suceava, străbate astăzi tot cuprinsul — Moldovei şi în capitala cea nouă şi totuşi de veche tradiţie, Iaşii, şi în privirile pline de nădejde către viaţa nouă, ale moldovenilor adunaţi astăzi la Iaşi să preamărească pe Majestatea Sa Regele Carol al II-lea, se înalţă un sentiment de recunoştinţă pentru cel care a înţeles suferinţele poporului Său şi prin voinţa Sa Regală a ţinut să dea o viaţă nouă acestor plaiuri frământate de atâtea lupte şi de atâta sbucium într'un trecut glorios.

Dar alături de sufletul lui Ştefan cel Mare, marii ctitori ai gândirii româneşti ca Vasile Conta, Vasile Alecsandri, Mihail Eminescu, Mihail Cogălniceanu, domnitorul Cuza, mitropolitul Veniamin Costache, Costache Negri, Ioan Creangă, I. Negruzzi, Mihail Cantacuzino şi Gh. Mârzescu, îşi înmănunche toate darurile creaţiilor lor alături de acelea ale unui Nicolae Iorga, George Enescu şi A. C. Cuza, bucurându-se că Iaşii vor recăpăta vechea splendoare.

Pretutindeni clopotele vestesc şi mare de sărbătoare în vechea capitală a Moldovei.

M. S. Regele Carol II

Primirea la gară

In gara Iaşi, la ora 11 şi jumătate, au descins din vagoanele ministeriale d-nii Armand Călinescu, ministrul internelor şi ad-interim la educaţia naţională, Victor Iamandi, ministrul justiţiei, general dr. N. Marinescu, ministrul sănătăţii şi asistenţii publice şi Em. Ciuceanu, directorul presei.

In întâmpinarea înalţilor oaspeţi au eşit d-nii general Paul Teodorescu, ministrul aerului şi marinei, Mihail Ralea, ministrul muncii şi ocrotirilor sociale, general Mihail Negruzzi, rezident regal al Ţinutului Prut, precum şi reprezentanţii autorităţilor civile şi militare.

Cuvântarea d-lui consilier Eşanu,

primarul municipiului Iaşi

Ieşind în întâmpinarea înalţilor oaspeţi, d. Eşanu a rostit următoarele cuvinte:

Excelenţe,

Venirea Excelenţelor Voastre în vechia capitală a Moldovei, pentru a lua parte la instalarea d-lui rezident regal al Ţinutului Prut, este o mare cinste pentru cetăţenii Iaşilor, care, prin mine, vă aduc salutul lor şi vă spun cu tot respectul: bine aţi venit!

Iaşii, al cărui trecut glorios îl veţi întâlni la fiecare pas, aşteaptă dela noua lege pe care aţi făcut-o să-şi recapete splendoarea de odinioară, pe care a ştiut să o jertfească pentru unitatea naţională.

Să trăiască Majestatea Sa Regele iniţiatorul noilor reforme!

Să trăiască Inalt Prea Sfinţitul Patriarh dr. Miron Cristea, primul ministru al ţării!

Să trăiţi domnilor miniştri! (Asistenţa ovaţionează în picioare).

Răspunsul d-lui Armand Călinescu,

ministrul internelor

D. ARMAND CALINESCU, răspunzând, a spus următoarele:

Domnule Primar,

Simt o deosebită bucurie revenind în acest oraş, unde se adăpostesc cele mai vechi tradiţii ale culturii noastre naţionale şi unde totdeauna s'au desfăşurat cele mai generoase idei şi simţemintele cele mai nobile de abnegaţie şi de jertfă.

Suntem mişcaţi de cuvintele cu care ne-aţi întâmpinat.

In numele colegilor mei şi al meu vă mulţumesc şi vă rog să fiţi interpretul nostru pe lângă cetăţenii acestui oraş, al bunelor noastre sentimente şi solicitudinii întregului guvern al ţării.

Serviciul divin

Deela gară s'a format un impozant cortegiu, care a străbătut toate străzile principale ale Iaşilor, până la mitropolie.

Pe tot parcursul, populaţia Iaşilor, precum şi mii de ţărani veniţi din toate judeţele Ţinutului Prut, îmbrăcaţi în straie de sărbătoare, au ţinut să aclame pe rezidentul regal şi pe înalţii oaspeţi veniţi dela Bucureşti.

La mitropolie s'a slujit un te-deum de către arhiereul Ilarion Băcăoanul, vicarul mitropoliei din Iaşi, aşezaţi fiind în jilţul mitropolitan Inalt Prea Sfinţia Sa Nicodem, mitropolitul Moldovei şi Sucevei, având alături pe I. P. S. Episcopi Lucian al Romanului, Nifon al Huşilor şi Tit al Bălţilor.

Serviciul divin s'a oficiat la mitropolia nouă, construcţie impozantă începută de mitropolitul Veniamin Costache şi terminată de mitropolitul Iosif Naniescu. Picturi splendide datorite talentatului pictor Gheorghe Tătărăscu, împodobesc mitropolia. Au luat parte la acest serviciu divin următorii: d-nii miniştri Armand Călinescu, Victor Iamandi, general dr. N. Marinescu, Mihail Ralea, Paul Teodorescu.

General-adjutant Fl. Ţenescu, general Bengliu, inspectorul jandarmeriei, generalii Teodorescu, Georgescu, Zissu, G. Popescu, P. Iliescu, Constantinescu, Racoviţă, Ionescu, Gherculescu, dr. Sava Goiu, dr. Pârvulescu, col. magistrat Cernătescu, col. Rudeanu şi Munteanu.

Foştii miniştri: A. C. Cuza, C. Meissner, M. Costăchescu, G. A. C. Cuza, Petre Andrei, dr. P. Cazacu, I. Răşcanu-Vaslui, M. Negură, I. Manolescu-Strunga, dr. Costinescu, Mihail Sadoveanu, Traian Bratu, prof. dr. N. Dascovici, secretar general al ministerului educaţiei naţionale, Emil Ciuceanu, directorul presei.

Prefecţii celor 9 judeţe şi anume: coloneii: Sava Caracaş-Iaşi, Andreescu-Bălţi, Constantinescu-Soroca, Pilat-Roman, Craiu-Botoşani, Ghineraru, jud. Neamţ, Minescu-Bacău, Loghin-Vaslui, Creţoiu-Baia.

Primarii oraşelor ţinutului în frunte cu primarul oraşului Iaşi d. Ieşeanu.

Clerul: I. P. S. S. Nicodem, mitropolitul Moldovei şi Sucevei, P. S. episcopii Lucian, Nifon şi Tit Simedrea, împreună cu protopopii din ţinut.

Justiţia: Gorgos, prim preşedinte al Curţii de apel, C. Lupu, preşedintele secţiei II-a, Ion Pogonat, procurorul general al Curţii de apel, Emil Costinescu, prim procuror, Ion Comărzan, prim preşedinte al tribunalului Iaşi, Petre Pogonat, decanul baroului.

Foştii primari ai oraşului: Osvald Racoviţă, P. Bogdan, Vasiliu Voinea, N. Gane şi C. Toma.

Foştii prefecţi: M. Petrea, I. şi P. Jipa, V. Petrovan, Ion Axinte, Ed. Lăzărescu, I. Rang, C. Negruzzi, T. Frangulea.

Profesori universitari în frunte cu P. Bogdan, rectorul Universităţii, dr. Grafoski, decanul facultăţii de medicină, P. Dragomirescu, decanul facultăţii de drept, profesorii d-ri Popa şi Bălteanu, prof. P. David.

Au mai fost prezenţi d-nii: Sandu Teleajen, directorul teatrului Naţional, poetul Mihai Codreanu, Th. Bădărău, comandantul „Străjii Ţării", Nădejde, inspectorul premilitarilor, precum şi inspectori silvici, sanitari, vamali dela C. A. P. S., Cadastru, preşedintele Camerii de muncă.

Vce-guvernatorul Băncii Naţionale C. Teodorescu, Leacu, chestorul poliţiei, Isacovici, directorul de cabinet al rezidentului regal, Cerchez, şeful de cabinet al rezidentului regal, Coţianu, directorul Băncii Naţionale, directorii liceelor şi şcoalelor din Iaşi, monsegniorul Robu, rabin dr. Safran, preotul luteran Hartzmaurer, precuf şi asesorii consistoriului mitropolitan: Huescu, Mihăilescu şi Nonea.

Un sobor de 12 protoerei, îmbrăcaţi în odăjdii de mare sărbătoare, au înconjurat pe P. S. S. arhiereul Ilarion Băcăoanul. Corul metropolitan din Iaşi a dat răspunsurile.

Impresionanta slujbă s'a oficiat în prezenţa membrilor guvernului, a înaltului rezident regal, precum şi a reprezentanţilor autorităţilor civile şi militare şi a unui imens public.

Slujba religioasă s'a terminat cu întonarea Imnului regal şi a unui imn de slavă, pentru mitropolit şi episcopi.

Dela mitropolie s'a format un impunător cortegiu, care s'a îndreptat spre palatul administrativ, unde s'a desfăşurat solemnitatea instalării d-lui general Mihail Negruzzi, rezident regal.

In sala gotică festivă, din măreţul palat administrativ al Iaşilor, a avut loc solemnitatea instalării.

Pe estradă a luat loc d. Armand Călinescu, ministrul internelor, Victor Iamandi, ministrul justiţiei, g-ral dr. N. Marinescu, ministrul sănătăţii, I. P. S. Nicodem, mitropolitul Moldovei şi Sucevei, şi Prea Sfinţiţii episcopi Lucian al Romanului, Nifon al Huşilor şi Tit Simedrea al Bălţilor, iar la stânga pe d-nii general Paul Teodorescu, ministrul aerului şi marinei, Mihail Ralea, ministrul muncii, general adjutant Fl. Ţenescu, comandantul corpului 4 armată, A. C. Cuza fost ministru, G. A. Cuza, fost ministru, Bogdan, rectorul universităţii din Iaşi, preşedintele Curţii de apel, preşedintele tribunalului, etc.

D. Armand Călinescu, dă cuvântul d-lui colonel Sava Caracaş, prefectul de Iaşi, care citeşte Decretul Regal de numirea d-lui general Mihail Negruzzi în funcţiunea de rezident regal al Ţinutului Prut.

Cuvântarea d-lui Armand Călinescu,

ministrul internelor

D. ARMAND CALINESCU, luând cuvântul a spus următoarele:

DOMNILOR,

Venind aici, la Iaşi, nu pot să nu evoc mai întâi ceeace reprezintă acest oraş pentru generaţia noastră.

S'au împlinit 20 de ani de când am trecut prin cel mai mare sbucium pe care l-a cunoscut istoria acestei ţări, conducătorii ei, oştirea şi administraţia ei, care se refugiaseră aci. Două treimi din teritoriul naţional era cotropit de duşmani, iar mai în urmă o parte din trupul ei, din bogăţii munţi ai noştri, fusese răsluită. Ne aflam sub apăsarea unei asupriri economice.

Aceasta era deoparte. De cealaltă parte se dezlănţuise curentul anarhiei; se deslănţuise o mişcare de disoluţie socială, o revoluţie care desfiinţase orice viaţă de stat în jurul nostru. Şi, în mijlocul acestor vicisitudini, am trăit noi cu toţii aci la Iaşi.

Domnilor, nu amintesc aceste evenimente pentru partea lor dureroasă, ci o fac fiindcă, în viaţa care a fost atunci la Iaşi, s'au desluşit două preţioase învăţăminte: mai întâi, cu toată asuprirea pe deoparte şi cu totul spiritul disolvant pe de altă parte, noi am stat neclintiţi. Am rezistat. Şi istoria va cunoaşte un exemplu din cele mai mişcătoare, când un popor, în ciuda vicisitudinilor, a putut să-şi păstreze liniştea sufletească şi vitalitatea întreagă.

De aci, a rezultat un sentiment de încredere permanentă în destinul ţării; un optimism robust pe care l-am avut.

In al doilea rând, am putut să vedem poziţia statului nostru în raport cu curentele şi interesele ce se ciocnesc în juru-ne. Am înţeles cine erau prietenii noştri, pe care ne putem bizui şi cine erau duşmanii noştri de care trebue să ne îngrijim în ziua de mâine. Consecinţa a fost că trebue să ne rezemăm pe forţele noastre şi pe misiunea noastră.

D-lor, subliniez aceasta cu atât mai bucuros astăzi, când noi trăim un regim nou. Prin mântuirea durerilor din trecut, prin scrutarea zilelor de mâine, noi astăzi schiţăm, după părerea mea, cea mai preţioasă prefaţă a regimului celui nou.

In adevăr, d-lor, ce recomandăm noi? Ce suntem noi?

Noi nu suntem un regim de luptă. Noi suntem un regim de pacificare (aplauze).

Noi nu suntem un regim care aduce desbinarea, ci dimpotrivă noi facem apel la înfrăţirea tuturor (aplauze).

Noi nu suntem un regim care dezlănţue forţele destructive, ci noi chemăm toate puterile creiatoare într'un efort comun de redresare a acestei ţări.

Iată ce suntem noi (aplauze).

Domnilor, în ordinea morală suntem aşa dar un regim de uniune sufletească. In ordinea socială noi suntem înainte de toate un regim de ocrotire a acelei pături numeroase pe care se reazimă viaţa de stat, a ţărănimii.

Aceasta suntem noi. Aceasta rezultă din tot ceeace facem, din tot ceeace realizăm.

Priviţi, d-lor, actele guvernului. Căutaţi sensul lor. Căutaţi să desluşiţi rostul lor.

Dacă guvernul întreprinde ofensiva sanitară bunăoară, trimete medici şi medicamente la sate, întreprinde construiri de spitale pentru bolile sociale, aceasta ţărănimii mai întâi îi profită.

Uitaţi-vă deasemenea ce se realizează în domeniul învăţământului, prin reformele întreprinse. Când noi îndrumăm învăţământul primar îndeosebi către aplicaţii practice, către agricultură, către gospodărie, când noi aducem manuale şcolare ieftine, când noi creiem burse, din care şaptezeci şi cinci la sută merg pentru feciorii veniţi dela sate, din toate acestea ţărănimea profită (aplauze).

Priviţi deasemenea acţiunea desfăşurată pe teren economic.

Guvernul a întreprins o reformă a cooperaţiei; a deschis credite de un miliard, prin care să se însufleţească viaţa rurală. Prin aceasta ţărănimea a profitat (aplauze).

Dar mai mult domnilor. Chiar şi în ordinea administrativă sau administrativă judecătorească, când ministrul nostru de justiţie vine cu o reformă nouă, prin care pune justiţia la îndemâna sătenilor, când creiază justiţia sătească, prin aceasta ţărănimea profită astăzi.

Iată, d-lor, frunzărite numai în treacăt o serie de măsuri, prin a căror aplicare se poate contura concepţia, linia de conduită a acestui guvern şi a acestui regim şi anume ocrotirea şi sprijinirea intereselor ţărănimii noastre (vii aplauze).

Domnilor, am cunoscut în trecut multe organizaţii politice, multe programe, multe acţiuni de guvern. Pot afirma că nici una şi niciodată nu au putut aduce mai mult suflet şi mai efective realizări pentru interesele ţărănimii decât acelea care se aduc astăzi, sub directa privighere a Marelui nostru Suveran, a Majestăţii Sale Regelui Carol al II-lea (adunarea, în picioare, ovaţionează).

Intre reformele menite să dea o satisfacţie şi un sprijin acestei pături ţărăneşti se găseşte şi reforma administrativă, a cărei aplicare o începem şi aici astăzi.

Prin această reformă noi am creiat o mai largă autonomie a administraţiilor locale, am dat posibilitatea populaţiei nevoiaşe să-şi găsească şi să-şi urmărească mai uşor, mai lesne, interesele ei.

O viaţă locală nouă se va desfăşura de astăzi înainte şi în ţinutul dv. Judeţele din această parte, toate judeţe moldoveneşti începând dela Carpaţi, trecând peste Prut şi până la Nistru, s'au constituit într'un ţinut, care prin populaţia lui, prin interesele ce caută să le satisfacă, păstrează un caracter naţional, un caracter moldovenesc.

In fruntea acestui ţinut guvernul a aşezat pe un om ales din mijlocul dvs., un moldovan de baştină.

In tradiţia lui de familie, în numele lui, noi vrem să găsim o chezăşie că stăpânirea aceasta locală va da o atenţie părintească, un sprijin mai cald şi mai însufleţit nevoilor locale.

Rezidentul regal de aici nu este însă numai şeful administraţiei locale. El este deasemeni reprezentantul întregului guvern; şi este, mai mult, este reprezentant regesc, servind de legătură nemijlocită între popor şi Şeful Statului.

Cu un asemenea contur şi cu asemeni atribuţiuni, eu sper că administraţia dela Iaşi va cunoaşte o nouă eră mai bună.

Eu fac cea mai călduroasă urare de prosperitate pentru populaţia ţinutului Prut şi de succes deplin, în realizarea misiunii sale, d-lui rezident regal Mihail Negruzzi (vii aplauze).

Discursul I. P. S. S. Mitropolitul Nicodem al Moldovei şi Sucevei

Domnilor miniştri,
Inaltă asistenţă,

Cartea noastră sfântă cere de la un cârmuitor de ţară anumite condiţii: Una din ele este şi aceia ca fiecare să fie mai înainte de toate un gospodar bun la casa lui, căci zice cartea: „Dacă cineva nu ştie să-şi chivernisească casa sa, cum va chivernisi gospodăria obştească?"

Spun aceste lucruri, pentru că astăzi ne aflăm aici pentru aşezarea în scaun a unui cârmuitor de ţinut, în persoana d-lui general Mihai Negruzzi, coborâtor dintr'o vechie familie moldovenească, ai cărei membri au fost oameni luminaţi, mari cărturari, buni sfătuitori şi buni gospodari la casa lor şi buni gospodari în treburile publice pe unde au fost chemaţi.

Aşa cunosc eu familia Negruzzi, de peste 50 ani.

Noul rezident regal, primul rezident al ţinutului Prut, coborâtor din această familie, întruneşte şi el aceleaşi condiţiuni.

Ostaş destoinic, minte luminată, bun sfătuitor, bun gospodar la casa sa şi bun gospodar în treburile publice, pe unde a fost.

Iată dar că condiţiunile cerute de cartea sfântă sunt îndevlinite de persoana d-lui general Negruzzi. Lucrul acesta ne bucură, dar ne bucură şi faptul că d-sa este un moldovean get-beget, cum se zice, şi deci cunoaşte nevoile acestui ţinut.

Nu putem să nu fim recunoscători Majestăţii Sale Regelui şi guvernului Său pentru această bună şi nimerită alegere. Avem toată nădejdea că d. general Negruzzi de azi înainte rezident regal al ţinutului Prut, va şti să tămăduiască toate neajunsurile acestui ţinut şi a capitalei sale.

Iaşii nu uită că a fost capitală de ţară şi când împrejurările au cerut ca neamul acesta românesc să se întărească prin unirea celor două principate, oraşul Iaşi nu a pregetat să se desbrace de prerogativa sa de capitală.

Marele Kogălniceanu a spus: "Prefer să creească iarbă pe uliţele Iaşilor, de cât să se zădărnicească Unirea".

Dar Iaşii nu se aşteptau să fie uitaţi. Iaşii au nădăjduit să se desbrace de prerogativa de capitală numai şi numai de interesele pe care le creiază împrejurările şi nevoile timpului. Şi totuşi Iaşii au fost uitaţi.

Apoi Iaşii au mai fost odată capitală în ţara noastră. In timpurile acelea grele, când vrăjmaşii năpădiseră cea mai mare parte a regatului, atunci Iaşii au devenit iarăşi capitală de ţară. S'a statornicit aci Curtea Regală şi şi-a luat reşedinţa aici guvernul ţării şi toate instituţiile ţării s'au aşezat aici.

Negreşit că atâta aglomeraţie de oameni a pricinuit dărăpănarea instituţiilor şi a caselor publice şi particulare; străzile sunt pate, parcurile şi grădinile tăiate. Şi Iaşii ziceau: lasă că vine vremea şi le vm face pe toate. Dar Iaşii au fost uitaţi.

Deşi nu se aştepta să fie lăsat singur să le facă pentru că ce strică toţi nu poate face numai unu (aplauze).

Şi Moldova tot aşa a fost uitată.

Iată, din multele neajunsuri, să vă citez numai unul: la noi sunt ţinuturi întregi unde nu străbate o cale ferată. Ţinutul Neamţului, care este unul din cele mai bogate şi mai pitoreşti, cu munţii lui acoperiţi cu păduri şi plaiuri, cu văile lui minunate, cu bogăţiile lui de tot felul, cu aşezămintele climatice şi cu staţiunile balneare pe care le are, ţinutul acesta. Neamţu, nu are legătură de cale ferată dela Bacău la Piatra Neamţ, care îi trebuie. Şi aceasta în dauna şi a ţinutului acestuia şi pentru restul ţării.

Iată un alt exemplu: bogăţiile ţinutului Neamţului rămân şi se prăpădesc acolo, cum se întâmplă cu lemnele de foc, care putrezesc acolo în cioate. Acolo vagonul de lemne costă 100 lei, iar la Iaşi costă 10.000 lei. Dacă ar fi o cale ferată atunci s'ar înjumătăţi preţul la Iaşi şi s'ar ridica preţul acolo, la Neamţ şi ar fi mulţumite amândouă laturile; ar câştiga şi Iaşii şi Neamţul.

Am citat numai aceste neajunsuri ale Iaşilor şi ale Moldovei, deşi mai sunt şi altele. Le reamintesc aici pentrucă mă găsesc acum în faţa membrilor unui guvern de înfăptuiri practice, pentrucă nădăjduim ca aceste neajunsuri să fie lecuite şi ţara să fie servită în chipul acesta, în modul cel mai fericit.

Nădăjduiesc aceasta, dela rezidentul nostru regal, care cunoaşte toate acestea şi care va şti să pună cuvântul său unde trebuie, pentru ca toate aceste nevoi să fie satisfăcute.

Mulţumesc aici Majestăţii Sale Regelui şi Inaltului guvern, pentru că a ales un astfel de rezident, care ne cunoaşte neajunsurile, ne ştie nevoile, care are şi inima caldă pentru satisfacerea lor.

Felicit ţinutul, felicit oraşul pentru această nemerită numire. Felicit şi pe d. general Mihai Negruzzi, dorindu-i să-i dea Dumnezeu putere deplină ca să poată realiza ceeace ţara, ţinutul acesta şi oraşul Iaşi, nădăjduiesc dela d-sa (aplauze).

Cuvântarea d-lui general adjutant Fl. Ţenescu,

comandantul corpului 4 armată

D. general FL. ŢENESCU a rostit următoarele:

Inalt Prea Sfinţite Părinte Mitropolit al Moldovei;

Domnilor miniştri,

Domnule rezident regal,

Domnilor,

In această zi frumoasă de toamnă, toată suflarea cu adevărat românească din părţile de nord şi de mijloc ale Moldovei şi Basarabiei este plină de bucurie sinceră că astăzi, după ruga fierbinte către Domnul Creiator în Sfânta Mitropolie, se instalează în faţa autorităţilor bisericeşti, a autorităţilor civile şi militare şi în faţa reprezentanţilor înaltului guvern, d. general Mihail Negruzzi, Rezident regal al Ţinutului Prut, în greaua şi importanta funcţiune de exponent al puterii supreme a Majestăţii Sale Regelui.

Pentru noi ostaşii, care prin tradiţie, legi şi prin jurământul de credinţă ce am depus, suntem strâns legaţi de Rege, de Patrie şi de neam, şi care avem misiunea perpetuă de a asigura în vremuri grele liniştea şi ordinea internă şi frunturiile patriei, sărbătoarea de astăzi are marea însemnătate că pe lângă faptul că vedem în persoana d-lui rezident regal expresia puterii supreme a M. S. Regelui şi a înaltului guvern, dar suntem convinşi că această nouă organizare pe ţinuturi administrative formează un pas hotărâtor înainte, pentru propăşirea neamului şi consolidarea patriei, în limitele ei naţionale şi firesti, câştigate prin tăria de vigoare a conştiinţei naţionale, şi prin jertfele grele ale neamului şi oştirii, mai ales în războiul naţional, încheiat glorios acum două-zeci de ani (aplauze).

Astăzi şi în viitor, ca şi în trecut, oştirea românească îşi va face datoria în cadrul ordinduelilor ei, şi ale ţării; în primul rând prin concursul ce înţelege să-l dea înaltul guvern şi d-lui rezident regal ca păzitoarea liniştei şi ordinei interne; elemente necesare pentru buna şi liniştita chibzuire a măsurilor ce se vor impune şi pentru aplicarea lor strictă şi fără şovăire, în numele ostaşilor şi ofiţerilor din întreg corpul 4 armată, cu reşedinţa în această veche capitală a Moldovei şi pe al cărui teritoriu Ţinutul Prut se găseşte în cea mai mare parte; în numele trupelor din Iaşi; în numele comandanţilor corpului 4 teritorial, diviziei 7, 14 şi 2 cavalerie, precum şi în numele meu personal, vă mulţumesc respectuos, d-lor miniştri şi d-le rezident regal, că am luat parte la această frumoasă şi înălţătoare sărbătoare şi manifestare a sufletului românesc şi vă asigurăm de tot concursul nostru leal; iar pe Majestatea Sa Regele de credinţa noastră neclintită şi îndeplinirea îndatoririi noastre sfinte către Rege, ţară şi neam.

Cu aceste gânduri vă urez, domnule rezident regal, sănătate şi succes deplin în măsurile bine chibzuite ce veţi lua în acest frumos şi istoric ţinut al Prutului.

Urăm înaltului guvern să păşească tot mai bine pe calea măsurilor necesare propăşirii şi întăririi neamului şi patirei. Şi rugăm pe bunul şi atotputernicul Dumnezeu să binecuvânteze şi să hărăzească deplină sănătate şi viaţă lungă M. S. Regelui, pentru ca prin mintea ageră şi voinţă fermă să conducă destinele scumpei noastre patrii spre înflorire şi întărire.

Să trăiască Majestatea Sa Regele Carol al II-lea, primul cetăţean al ţării şi Capul Statului!

Să trăiască Măria Sa Mihai, Mare Voevod de Alba Iulia, moştenitorul Tronului. (Asistenţa, în picioare, ovaţionează; strigăte de: Trăiască Regele, trăiască Marele Voevod Mihai!).

Cuvântarea d-lui rezident regal al ţinutului Prut

Inalt Prea Sfinte Mitropolit
Prea Sfinţi Episcopi
Domnilor Miniştri
Domnilor,

Mulţumesc cu recunoştinţă pentru cinstirea ce mi-aţi făcut de a lua parte la această solemnitate.

Atribui această deosebită atenţiune marilor merite istorice ale Iaşului, cetate care are credinţa că merită din prisos buna voinţa şi deosebita atenţiune a tuturor dar mai ales a Domniilor Voastre Domnilor Miniştri.

Deci în numele Iaşului aduc prinos de mulţumiri.

In ce mă priveşte personal: cel dintâi gând se îndreaptă către M. S. Regele, azi ctitor necontestat al unei noui Românii care va să fie la înălţimea rostului pentru care s'a înfăptuit în graniţele fireşti şi pentru care au luptat şi s'au jertfit atâtea generaţii împreună cu mândra noastră Dinastie.

Lui, simbolul unirii sufleteşti de pe toate meleagurile României M. S. Regelui Carol al II-lea, îi aduc cea mai respectuoasă recunoştinţă pentru încrederea ce a binevoit a pune în puterea mea de muncă, în experienţa unei vieţi puse în serviciul Ţării şi al Coroanei, în atributele modeste ce mi-au fost încredinţate, întru tot ce gândeşte şi respiră lealitatea sentimentelor mele pentru tot ce gândeşte şi respiră românească.

Voi căuta să fiu la înălţimea acestei încrederi dând în acest scop tot ce am mai bun, mai curat în gândul şi sufletul meu, jertfind din fiinţa mea, hodina, interesele personale sau orice ar putea pune o cât de minimă piedică îndeplinirii rostului funcţiunii mele: reînvierea Iaşului şi progresul Ţinutului Prut.

Cu vajnică hotărâre vreau să clasez acest ţinut cel dintâi, cât de sus şi cât mai curând.

Am credinţa că voi găsi în scumpii mei Ieşeni ca şi în bunii Români moldoveni dela Nistru la Carpaţi întreg devotamentul întru împlinirea marelui scop ce se propune pentru binele şi măndria lor.

Am credinţa că voi găsi în guvernul M. S. Regelui acel sprijin real părintesc — care dacă nu şi-a aflat până azi împlinire este numai din cauza firei modeste şi blajine a Moldoveanului.

Inceputul unui răsărit frumos se poate întrezări depe acum privind la Domniile Voastre, Domnilor Miniştri, care îţi găsit ca o sufletească datorie să vă aflaţi azi în Iaşi.

Increzător la rândul meu în puterea mea de muncă, în puterea mea de voinţă, în adânca dragoste ce am moştenit de veacuri pentru Iaşi, ca şi în legăturile mele cu întreg Ţinutul Prutului, încrezător în firea modestă, blajină şi binevoitoare a Moldoveanului, păşesc senin la muncă constructivă.

Păşesc mândru înarmat de încrederea M. S. Regelui, mângâiat de binecuvântarea I. P. S. Mitropolit al Moldovei, păşesc liniştit cu sprijinul ce mi s'a dat de guvernul Majestăţii Sale şi smerit rog pe bunul Dumnezeu să mă călăuzească pe calea cea mântuitoare a dreptăţii, a binelui şi a frumosului pentru Neam, Ţară şi Rege.

❖

D. Armand Călinescu, ministrul internelor declară şedinţa închisă după care asistenţa trece în sala de recepţie, unde înalţii demnitari locali, civili şi militari sunt prezentaţi domnilor miniştri.

Banchetul dela Palatul administrativ

La ora 14 s'a servit, tot în Palatul administrativ, un banchet de 120 tacâmuri, la care au luat parte înalţii demnitari şi oaspeţi dela Bucureşti, precum şi rezidentul Regal şi reprezentanţii autorităţilor civile şi militare din Ţinutul Prut.

Toastul d-lui ministru Armand Călinescu pentru Majestatea Sa Regele

La şampanie d. ministru Armand Călinescu a rostit următoarele:

„In aceste momente de sărbătoare se cuvine să îndreptăm primul nostru gând spre Acela care, cu adâncă înţelegere a greutăţilor ţării, cu minunată intuiţie a nevoilor viitorului, a redat liniştea, a pacificat spiritele şi a dat posibilitate de muncă constructivă pentru propăşirea ţării.

Ridic paharul meu în sănătatea marelui nostru Suveran.

Trăiască Majestatea Sa Regele Carol al II-lea! (Aplauze prelungite, urale, ovaţiuni, muzica intonează Imnul regal, întreaga asistenţă, în picioare, ovaţionează îndelung pe Majestatea Sa Regele).

Discursul d-lui M. Ralea,

ministrul muncii

Inalt Prea Sfinţite Mitropolit,
Prea Sfinţiţi Episcopi,
Domnilor Miniştri şi
Inaltă asistenţă,

Prin origina mea, moldovean de baştină şi printr'o lungă activitate profesională, — profesor de 15 ani la Iaşi, — îmi voi permite să mă desolidarizez de colegii mei din guvern, — pentru prima oară, — şi să judec evenimentul de astăzi ca gazdă, nu ca musafir, să mă transpun în mentalitatea ieşanului de pe stradă, a ieşanului mijlociu, care interpretează ziua de astăzi după gândul său propriu.

Domnilor, rare ori o măsură legislativă a fost mai pe placul, mai în dorinţa repetatelor veleităţi şi doleanţe ieşene şi moldovene, ca actuala lege administrativă. Pntru că ori care ar fi avantagiile varii ale unei asemenea legi, pentru mine ea reprezintă o primă importanţă, aceia că în varietăţile sufletului românesc încurajează originalitatea locală şi în locul unui tip de suflet standard, omogenizat, oferă o serie de note variate în coloritul lor local.

Şi dacă în componenţa sufletului românesc intră atâtea preţioase note, noi, moldovenii, revendicăm cu deosebire o serie întreagă de trăsături, de care suntem geloşi, pe care le revendicăm şi pe care le voim mereu perfecţionate.

A zis bătrânul cronicar Neculcea: „Moldoveanul are cap rece şi inima caldă, alcătuire sufletească din cele mai bune. preferabilă acelor cari au minte caldă şi suflet sterp".

Aceasta înseamnă că moldoveanul are spirit critic şi lucid, înţelege bine realitatea, o vede în toată pregnanţa ei. Dar atunci când o interpretează, dă drumul generozităţii, dă drumul căldurei sale sufleteşti şi o transformă din valoare uscată în valoare de suflet.

„Domnule ministru al internelor, ctitor şi iniţiator al acestor legi, aţi înţeles să respectaţi anumite părţi din sufletul provincial. Şi cum moldovenii ţin la sufletul lor, ei vă sunt recunoscători pentru acest respect al valorilor moldoveneşti. Şi aici, în primul rând, vă va fi recunoscută valoarea acestei legi, aici în această cetate de scaun, unde au prezidat atâtea şi atâtea note deosebite de celelalte din istoria neamului.

Dacă alte provincii ofereau subsistanţa materială a existenţei omeneşti, noi încurajam valorile de lux, acele minunate utilităţi ale artei şi ale fiinţei, care au putut să le însumeze încetul cu încetul, numele dela Kogălniceanu şi Alecsandri până la marele Eminescu. Dacă celelalte se încurajeau de legile existenţei materiale imediate şi noi ofeream valorile de consolare a greutăţilor în care trecem. Dacă celelalte ofereau un tip mijlociu aici pe vremuri s'a diferenţiat într'o bună alcătuire de clasă, o clasă boierească generoasă şi înţeleaptă care a oferit o serie de valori de lux poporului românesc, care formează sarea existenţei lui, şi cum spuneam adineauri puterea de consolare în timpurile grele.

Aceste toate valori formează un complex al sufletului ieşan şi mândria de care suntem geloşi în fiecare moment al acestei povincii în care aţi venit. Toate acestea însă sunt încurajate fără să fie exagerate prin noua lege administrativă cu acest început de descentralizare locală, care grupează în jurul Iaşilor judeţele cele mai specific moldoveneşti, nu înseamnă o exacerbare a spiritului local.

Această reformă administrativă, dacă înţelegem bine, nu este născută din acea mentalitate engleză de descentralizare, care înflorea la sfârşitul secolului trecut şi care tindea să sfarâme într'un fel de atomism individualist unitatea naţională, acolo mişcarea pleca dintr'o desbinare, dintr'o destrămare într'o serie de unităţi mici, a unităţii colective, care era naţiunea, adică se pleca de sus în jos.

Preocuparea legii actuale este să grupeze unităţile mici în unităţi mari, să dea alte unităţi cu alte priviri de eficienţă administrativă.

Impulsul ei este exact contrariu. Ea este o lege care pleacă de jos în sus, grupând laolaltă unităţile mici, pentru a face posibilă o viaţă mai largă.

Atunci, evident, spiritul local nu se mai prezintă într'o serie de veleităţi şi de veleităţi locale, individualisme geografice exagerate.

Regionalismul, după noua lege administrativă nu înseamnă nici vanitatea provincială, nici privilegiul provincial, nici măcar gelozie între provincii, pentru ca una să rămână în umbră, iar alta să înainteze. Inseamnă pur şi simplu respectarea revendicărilor locale, a coloritului şi a pitorescului local, însă încadrată într'o armonie generală care este solidaritatea naţională. (Aplauze).

Legea administartivă actuală a înţeles să ia din fiecare provincie mici unităţi care să fie agregate la celelalte adică acest lucru, care în fond nu are o eficienţă administrativă prea mare, pentrucă aderarea judeţului Bălţi la provincia Prutului nu înseamnă că Basarabia a fost desfiinţată. Aceasta înseamnă numai o limită care arată că spiritul local nu poate să se transforme în vanităţi geografice, că el nu poate fi exponentul izolat în sânul naţiunii, în dauna solidarităţii naţionale, ci că trebue să prepare un suflet naţional unitar.

Guvernul actual, urmărind să refacă spiritul românesc deasupra tuturor diferentelor şi luptelor de înainte, trecând peste toate luptele de clasă, trecând peste solidarităţile de partid, trecând chiar şi peste aceste deosebiri de emulaţie şi de gelozie între provincii, înţelege să alcăt